

PROFESSIONAL TA'LIM MUASSASALARI MAXSUS FAN O'QITUVCHILARINING MEDIAKOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH AHAMIYATI

Hafizov Akmal Rustamovich

Buxoro energetika, neft va gaz sanoati texnikumi
o'quv ishlar bo'yicha director o'rinbosari
Email: aznavur-uz@mail.ru
Tel: +99890 718-98-01
<https://doi.org/10.5281/zenodo.15425595>

Annotatsiya

O'zbekiston ta'lim tizimida globallashtirish va raqamli transformatsiya jarayonlari ta'lim sifatini oshirishda muhim o'rin tutadi. Maxsus fan o'qituvchilarining mediakompetentligini rivojlantirish, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni o'zlashtirish va o'quvchilarga axborotni samarali ishlatishni o'rgatish zarur. Mediakompetentlik faqat texnologik bilimlar bilan cheklanmay, axborotni tanqidiy baholash va ongli ravishda foydalanish madaniyatini ham o'z ichiga oladi. Ushbu tezisdagi mediakompetentlikni rivojlantirish uchun metodik yondashuvlar va o'quvchilarga ta'sirlar tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: Mediakompetentlik, maxsus fan o'qituvchilari, raqamli ta'lim, pedagogik texnologiyalar, axborotni baholash, interaktiv o'qitish.

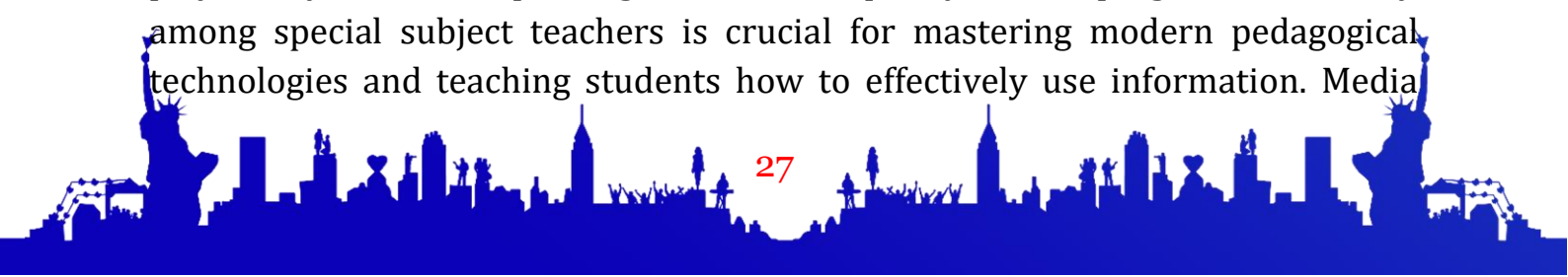
Аннотация

В системе образования Узбекистана глобализация и цифровая трансформация играют важную роль в повышении качества образования. Развитие медиаграмотности преподавателей специальных дисциплин важно для освоения современных педагогических технологий и обучения студентов эффективному использованию информации. Медиаграмотность включает в себя не только технологические знания, но и культуру критического восприятия и осознанного использования информационных ресурсов. В данном тезисе рассматриваются методические подходы к развитию медиаграмотности и их влияние на студентов.

Ключевые слова: Медиаграмотность, преподаватели специальных дисциплин, цифровое образование, педагогические технологии, оценка информации, интерактивное обучение.

Abstract

In Uzbekistan's education system, globalization and digital transformation play a key role in improving educational quality. Developing media literacy among special subject teachers is crucial for mastering modern pedagogical technologies and teaching students how to effectively use information. Media

literacy involves not only technological knowledge but also a culture of critical evaluation and conscious use of information resources. This thesis explores the methodological approaches for developing media literacy and their impact on students.

Keywords: Media literacy, special subject teachers, digital education, pedagogical technologies, information evaluation, interactive teaching.

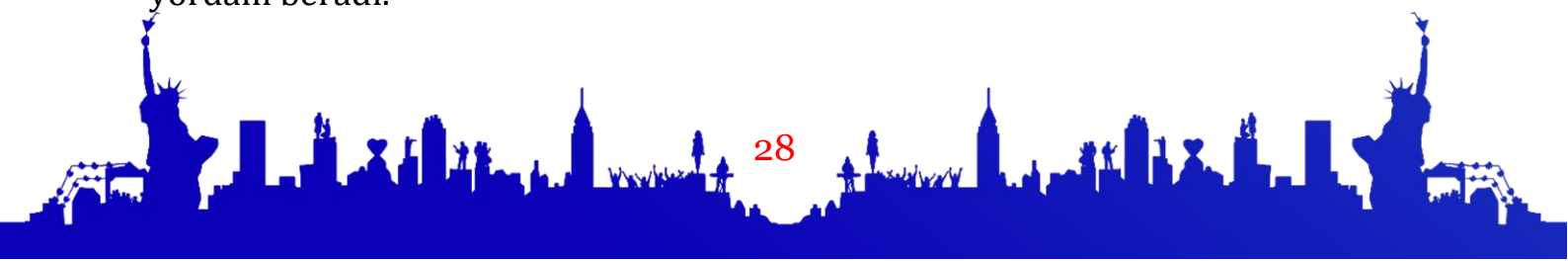
Bugungi kunda O'zbekiston ta'lim tizimi globallashuv va raqamli transformatsiya jarayonlaridan samarali foydalanish yo'lida izlanishlar olib bormoqda. Ushbu jarayonlarning ajralmas qismi bo'lgan mediakompetentlik ta'lim tizimining har bir bo'g'inida, xususan, professional ta'lim muassasalarida maxsus fan o'qituvchilari tomonidan rivojlantirilishi zarur. Mediakompetentlik — bu axborotni qabul qilish, tahlil qilish, qayta ishlash, yangi shaklda yaratish va media muhitda samarali va xavfsiz faoliyat olib borish qobiliyatini anglatadi. Bunda faqat texnologik bilimlar emas, balki tanqidiy fikrlash, axborotni baholash va media vositalardan ongli ravishda foydalanish madaniyati ham muhim o'rin tutadi.

Maxsus fan o'qituvchilari uchun mediakompetentlikning rivojlanishi o'ta muhim ahamiyatga ega, chunki ular nafaqat bilim beradilar, balki zamonaviy texnologiyalar yordamida o'quvchilarga media vositalarini ishlatishda to'g'ri yo'lni ko'rsatadilar.

Mediakompetentlikning rivojlanishi o'qituvchilarni yangi pedagogik texnologiyalarni qo'llashga va o'quvchilarga zamonaviy bilimlarni yetkazishga tayyorlaydi. O'qituvchilar axborot manbalarini to'g'ri baholay olishlari va foydali materiallarni ajrata olishlari kerak. Axborotning manbasi, ishonchliligi va yangiligi haqidagi ma'lumotlarni o'rganish o'quvchilarga zamonaviy axborot muhitida xolis va ob'ektiv fikr shakllantirishga yordam beradi.

Mediakompetentlikni rivojlantirishda raqamli vositalar muhim o'rin tutadi. O'qituvchilar o'quv materiallarini raqamli shaklda yaratish, multimedia texnologiyalaridan foydalanish, interaktiv platformalar yaratish orqali o'quvchilarning bilim olish jarayonini interaktiv va samarali qilish imkoniyatiga ega bo'ladilar. O'qituvchilar videolar, infografika va interaktiv platformalar orqali talabalarni jalb qiladigan dinamik kontent yaratishlari mumkin.

Maxsus fan o'qituvchilari o'quvchilarga o'qitish uchun videodarslar va multimediali taqdimotlarni tayyorlashni o'rganishlari kerak. Bunday darslar o'quvchilarga murakkab mavzularni sodda va tushunarli shaklda taqdim etishga yordam beradi.

O'qituvchilar murakkab mavzularni soddalashtirish uchun multimedia taqdimotlarini yaratishda mahoratli bo'lishlari kerak. Video darslar bular murakkab mavzularni hazm bo'ladigan formatlarga ajratib, tushunishni kuchaytirishi mumkin [1]. Talabalarni interaktiv taqdimotlar orqali jalb qilish ma'lumotni yaxshiroq saqlashni osonlashtirishi mumkin. Onlayn ta'lim platformalari o'qituvchilarga ta'lim jarayonini masofaviy tarzda amalga oshirish imkonini beradi. Mediakompetentlik o'qituvchilarga o'z bilimlarini taqdim etish, interaktiv darslar tashkil etish, o'quvchilarning ishlari va natijalarini baholashda foydalanish imkoniyatlarini yaratadi.

Zamonaviy media vositalari va platformalaridan foydalanishni bilish juda muhimdir. Bu nafaqat texnik ko'nikmalarni, balki ushbu vositalar orqali taqdim etilgan ma'lumotni tanqidiy baholash qobiliyatini ham o'z ichiga oladi.

Maxsus fan o'qituvchilarining mediakompetentligini rivojlantirish uchun bir qator metodik yondashuvlar qo'llanilishi kerak. Bu yondashuvlar o'qituvchilarni zamonaviy texnologiyalar va pedagogik metodlar bilan tanishtirib, o'quvchilarga ularni qanday ishlatishni o'rgatishga yordam beradi. Mediakompetentlikni rivojlantirishda modulli o'quv dasturlarining joriy etilishi samarali bo'ladi. Bu dasturlar o'qituvchilarga turli media va raqamli pedagogika modullarini o'z ichiga olgan qisqa muddatli kurslar orqali axborot manbalarini tahlil qilish, multimedia vositalarini yaratish, onlayn platformalar bilan ishlash kabi ko'nikmalarni o'rgatish imkonini beradi.

Modulli o'quv dasturlari o'qituvchilarning media kompetensiyalarini egallashlari uchun tuzilgan asosni taqdim etadi. Malakani rivojlantirish ya'ni, o'qituvchilar qisqa muddatli kurslar orqali axborot manbalarini tahlil qilish va multimedia vositalarini yaratishni o'rganadi.

Nazariy bilimlarni amaliy mashg'ulotlar bilan birlashtirish mediakompetentlikni rivojlantirishning samarali usulidir. Seminarlar, vebinarlar va "master-klass"lar o'qituvchilarga mediakompetentlikni o'zlashtirishda yordam berishi mumkin. Bunday mashg'ulotlar o'qituvchilarga o'quvchilarga zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanishni o'rgatishda yordam beradi.

Interaktiv ta'lim, seminarlar, vebinarlar va mahorat darslari o'qituvchilarga zamonaviy ta'lim texnologiyalari bilan shug'ullanish imkonini beradi.

O'qituvchilar o'quvchilarga axborot-savodxonligini oshirishni o'rgatishlari kerak. Bu jarayonni o'quvchilarni media vositalaridan xavfsiz va samarali foydalanishga o'rgatish orqali amalga oshirish mumkin.

O'qituvchilar o'quvchilarning media savodxonligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Ta'lim oluvchilar o'quvchilarga axborot vositalaridan mas'uliyatli

foydalanish bo'yicha ko'rsatma berishlari kerak, bu ularning axborotni tanqidiy baholash va ulardan foydalanishlarini ta'minlashlari kerak.

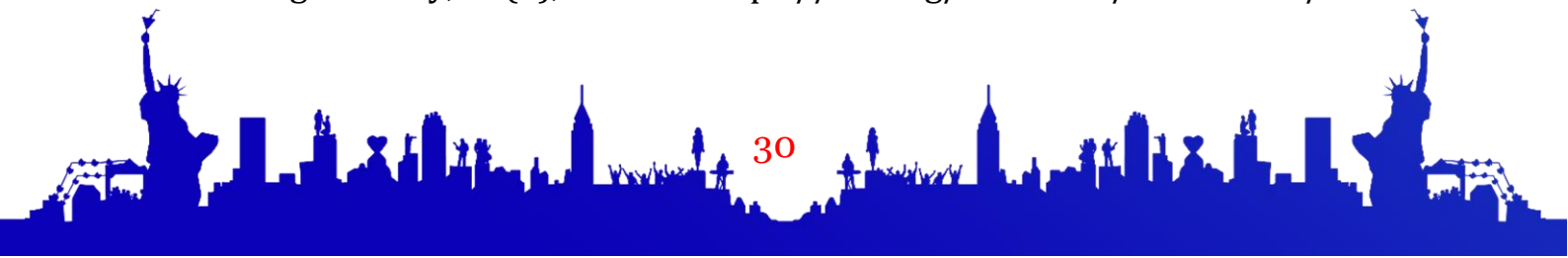
O'quvchilarning axborot savodxonligini oshirish orqali o'qituvchilar ularni raqamli jamiyatda xabardor ravishda shug'ullanishga tayyorlaydi.

O'qituvchilarning mediakompetentligi nafaqat o'quvchilarning ta'lim olish sifatiga, balki ularning shaxsiy rivojlanishiga ham katta ta'sir ko'rsatadi. Mediakompetentlik o'quvchilarga axborotni tahlil qilish, baholash va yaratish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Shuningdek, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish orqali o'quvchilar o'zlarining ijtimoiy va kasbiy faoliyatlarida muvaffaqiyatli bo'lish imkoniyatlariga ega bo'ladilar.

O'qituvchilarning mediakompetentligi, faqat texnologik ko'nikmalarni o'zlashtirish bilan cheklanmay, axborot vositalarini tanqidiy baholash va ulardan ongli foydalanish madaniyatini ham o'z ichiga oladi. Buning natijasida o'quvchilar, nafaqat bilimga, balki ijtimoiy va kasbiy faoliyatlarida muvaffaqiyatga erishish uchun zarur ko'nikmalarni ham egallaydilar. Shuning uchun, o'qituvchilarni mediakompetentlikka o'rgatish, zamonaviy ta'lim tizimini raqamli va interaktiv usullarda rivojlantirish uchun zaruriy qadam bo'lib qolmoqda. Bu jarayonni amalga oshirishda davlat va jamiyatning hamkorligi, shuningdek, mediakompetentlikni rivojlantirish uchun zarur metodik yondashuvlarni ishlab chiqish muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ponce, A. I., Rico, M. L., Sola, J. M., & Garcia, M. (2021). Teacher training about Information and Communication Technologies: a diachronic perspective. 42(01), 189–200. <https://doi.org/10.48082/ESPACIOS-A21V42N01P16>
2. Ostapenko, I. V., & Sosniuk, O. (2018). The development of media literacy and media competence of students in educational practice. <https://lib.iitta.gov.ua/712411/>
3. Natarajan, J. (2024). Instructional Modular Approach Framework For Developing Science Teaching Competencies Of Prospective Teachers. <https://doi.org/10.53555/kuey.v30i5.3987>
4. Topuzyan, A., & Poghosyan, L. (2020). The Formation of Teachers' Media Competencies as a Problem of Modern Pedagogy. 18(2), 65–76. <https://doi.org/10.24234/MIOPAP.V18I2.384>
5. Compagno, G., Cappuccio, G., & Pedone, F. (2016). Digital Competence for the improvement of Special Education Teaching. Journal of E-Learning and Knowledge Society, 12(4), 93–108. <https://doi.org/10.20368/1971-8829/1134>

6.Semenova, Y., & Sotnikova, S. (2021). Developing media literacy skills of future specialists in the contemporary teacher training education. 97, 01033.
<https://doi.org/10.1051/SHSCONF/20219701033>

